

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Széchenyi-utca SIMON-ház Kunz József ur
kereskedésével szemben.

Hirdetmények,
előzetes pénz és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők.

Bérmintett levelek csak ismert kezektől
fogadtnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSASALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként a vasárnap kivételével.

XVIII. évfolyam 1891.

Debreczen. Kedd Deczember 8.

248. szám.

Előfizetési ár
Helyben házhoz hordva, vagy vidékre
postán küldve:
Egész évre - - - - - 10 ft - kr.
Félévre - - - - - 5 ft - kr.
Negyedévre - - - - - 2 ft 50 kr.
Egy hónapra - - - - - 1 ft - kr.

Hirdetési díj:
Othasos petitor egyszeri beiktatásáért 5 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyitólár 4 hasasos petitorért 20 kr.
Hirdet vagy reklamot magában foglaló
újdonság sora 60 kr.

Megvalósítandó tervek.

Debreczen decz. 7.

A régi pályaudvar, melyet 1857-ben építettek, egyidejűleg a tiszavidéki vasut szolnok-p. lánny—debreczeni vonalával s melyet 1872-ben az észak-keleti vasut építések kibővítették, a gyorsan növő debreczeni élénk vasuti forgalom egészen kintűti. Valamiképpen a kifejlődött ifju sem öltheti magára gyermekori ruháját. — Annak idejében tágasak és kényelmesek voltak a pályaudvar személy- és teher-áru fülvételi épületei, megfélelők a vágányok az akkori mérsékelt forgalomhoz képest.

De ma már, amikor öt irányból fut össze Debreczennél a vasut s egy személyforgalom, különösen a zóna díjszabás behozatala óta, mint a teheráru forgalom is megsokszorozódott, hasztalan töltik ki a pályaudvar építési feladatát, csak a legnagyobb erőfeszítéssel elégheti ki a pályaudvar a forgalom nagymértékű igényeit. Kényelemről pedig szó sincs; annál több a túlságos zsúfoltság, a vasuti személyzet és a nagy közönség rovására egyformán.

Ez a helyzet már is tarthatatlan, s a helyzet tarthatatlansága az évről-évre gyarapodó forgalommal, a Debreczennél találkozó új vasutak kiépítésével hatványozott mértékben fog növekedni.

Ehhez járul egy nem kevésbé káros és veszedelmes állapot, mely azáltal állott elő, hogy az éjjel-nappal igen élénk forgalmu debreczeni-féltéplomi hadászati is fontos államu ut közvetlenül a pályaudvar végében, csaknem a pályaudvar testén megy keresztül; a szakadatlan kocsitólások, az egyre szaporodó személy- és tehervonatok indításakor és megkezdésekor az utat sűrűn elkel zárni s ezzel minduntalan feltartóztatják a közuti forgalmat.

Tehát egyszerre három-féle baj tolu előre és követel sürgős orvoslást: a

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

A bruder.

Tizenegy éves volt, mikor elvitték Bécsbe a bátyámat. Ott is maradt aztán időtlen ideig okos nagybác-ik felügyelete alatt, hogy embert faragjanak belőle.

En nem igen értettem meg akkor, hogy mi az, ha egy gyermekkorában elszakad az irigységben kulinálódott, hogy milyen nagy-szerű lesz neki most az élet, mikor annyi ideig jár vasuton. Szabad lesz rágyújtani a cigarettre, regényeket olvasni s nem kell új-évenként közönségre járni a nagymamához.

O maga meg, mint az áldozatra szánt bárány, csak nézett bele a levegőbe és hallgatott. A ládája fenekébe berakta kedvenc dolgaikat, a színes üveggolyókat, amelyekkel a vár oldalában passoltunk, körülbelül ott, ahol a kaszinó áll. (de azon a helyen ez idő-szerint csak passzolnak), a koresolyait, a nagy labdarúgót, a mi hatalmas fenyver volt a metajátékban. Mintha bizony értenének a bécsi gyerekek valamit a metázáshoz.

Azután elment a vasúthoz. Ha jól emlékszem, ott se voltam, mikor elvitték Sokkal fontosabb dolog akadt, a macskát lestem gumipuskával a szénapadláson, amelyik a galambjaimat pusztította. (A macskát sikerült is elpusztítani, de hát azóta a galambok is elpusztultak, a szénapadlás is elpusztult... mi értelme van most már ugyan ennek, hogy olyan nagyon jártam a macska után...)

Később, néhány nap múlva irta az első levelét. Erre nagyon emlékszem; mert szörnyű örömet csinált a házban. Mivel hogy azt várta mindenki a családban; hogy sir-ri majd

s személyfülvételi épület és a pályaudvar kibővítése, illetőleg, mivel ez utóbbi a pályaudvar fekvésénél és környezeténél fogva csak kis mértékben lehetséges, új teherpályaudvar építése és harmadszor átjáróhid létesítése a közuti közlekedés számára (via ductu).

Régebben nyert, de eddig fölkerés folytán elhalgatott értesüléseink szerint az üzletvezetés, valamint az államvasutak igazgatósága is teljesen meg van győződve ezen már nem sokáig halasztható építkezések szükségességéről, minél fogva azoknak kivétel tervbe is vette.

Hogy a terv lassan érlelődik s hogy egyszerre nem juthat az elhatározott szám-dék stadiumába, annak pénzügyi nehézségek az okai. Mert nem kevesebb, mint legalább is egy millió forint költségről van szó, melynek utalványozására a kereskedelemügyi kormány még az esetben is nehezen határozhatja el magát egy hamar, ha azt — amit nem is képzelhetünk másként — több évre osztja be.

Az állomási főépület csakis keleti irányban bővíthető, illetőleg építhető újra nagyobb mértékben, egyedül ezen irányban lévő felhasználható üres térség. De ez esetben kiebb kell tolni a pályaudvar határait is, egyfelől a népkert, másfelől a légszuszgyár és az azon túl fekvő városi tulajdon képező faraktár telepek irányában. A népkertből egy keskeny háromszög alakú terület különben is a vasuté, s azért most a város évi 10 kr. jogelismerési díjat fizet a tulajdonosnak. A pályaudvar kibővítéséhez észak-felől azonban ezen terület nem lesz elegendő; mert széles feljáró utat is kell ott nyitni egészen a homokkerti sor sarkáig s ennél fogva a népkertnek a város tulajdonát képező területéből szintén felhasználandó lesz egy rész. Ezt az áldozatot persze meg kell hozni a népkert területi épségének csorbításával. — A faraktárak területéből pedig azért lesz szükséges új területet csatolni a pályaudvarhoz, hogy a vonatok épen az állomási főépület előtt állhassanak meg.

a gyerek (negyon anyás volt), meg ott az idegenben.

Hanem bizony nem irt az ilyenféleképp semmit csak egy kurta levelezőlap volt az egész!

Mama!

Küldjének paprikát,
Mert itten nincsen.

Zsiga.

Igy kért egyet a bauszálott vér a gyermekben. Szörnyű vadmagyar volt a fiu. És később se igen levelezte azt itthon. Csak nagy néha s ilyenkor mindnyáján, köztük igen rövid férfiú létemre, magam is, élveztek az ő megnyilatkozó naivságát.

Ámbátor igen ritkán jöttek az irások. Csak ha valami világraszóló esemény történt ott a házuk tájékán az Aspern-Brücke mellett, akkor küldött. Hogy ottan a saroknál két kocsi egymásnak szaladt és az egyik fölfordult és az nagyon nagy kár volt, mert tej volt benne és a tej szétfolyt és az emberek összefutottak és ő az ablakból nézte és az egyik ló szürke volt, a másik fekete volt... istenem, mennyi tej... bizony.

Ha aztán nagy néha kevés volt a levelezőlap, mert akkora betűi vannak neki, mint egy kisebb fajta boszorkány pogácsa, akkor ráírta Nr. I. s folytatta a levelet a Nr. II. fölírás viselő kártyán, amelynek a Nr. III. lett a folytatása, olykor a Nr. VI. is. Azután ráírta a katonás sorrendre szedett levelezőlapjaira Szeged alá: „Via Arad.” Így azután a mi levelezőlapjaink igen okosan érkeztek. Ma megjött a Nr. II. és Nr. III. Nagy öröm volt az, mikor este összeült a familia találgatni, hogy mi lehet ezeknek az eleje, meg mi a vége.

Pár évré rá azonban, mikor emberkedett,

Természetszerűleg következik ebből az, hogy az országot számára, melyet másfelé vinni nem lehet, hidszerű átjárót építenek, amely már az állomás építéskor tervezve volt, de akkor lemondottak róla, — meglegedvén a város is azzal, hogy a tiszavidéki társaság a vasuti átjáróig kőburkolatot csináltatott.

Az állomási főépület újra építése után a mostani pályaudvar megszűnik a teherforgalom számára is szolgálni. — E célból új teher pályaudvar berendezése van tervbe véve. — Az utóbbi időben többek által emlegetett vásártéri állomásnak teherpályaudvarra kibővítése és átalakítása illetékes helyen figyelmen kívül van hagyva, — mivel a fogalmi kezelést a fővonalak irányától fere eső vonalak mentén lévő teher pályaudvar megnehezítené. Az új pályaudvar tehát a régi állomástól nyugotra, a debreczen-p. lánny vonal mellett építendő, noha a feltöltések ezen alacsony helyen óriási összeget fognak elnyelni.

Mindazáltal ez a hely mutatkozik a legalkalmasabbnak, már csak azért is mivel a várostól sem esik messze s egy néhány száz méter hosszú köutal egészen közel hozható.

Ezekben foglaltuk össze a Debreczen forgalmára, kereskedelmére nézve oly nagy fontosságú tervezéseket, amelyeknek mielőbbi megvalósulását a legmelegebben óhajtjuk.

A honvédelmi miniszter elrendelte, hogy azon honvédségi kiegészítő parancsnokok, kik ilyeneké történt kinevezetéseik előtt már két tulajdon ló után kijáró lótapigénnyel bírtak s kiegészítő parancsnokká történt kinevezésük után a második lóra kijáró lótapigélét élvezetében még hat hónapon át maradtak, de azután csak egy lótapra van igényük. A jelenleg már két lótapadag élvezetében illetékesen álló kiegészítő parancsnokok, ha ezen alkalmaztatásukban még a folyó év végéig megmaradnak, ezen illeték élvezetében a jövő év végéig meghagyandók, de azontul ezek is csak egy lótapadagot húzhatnak.

egyszer csak belekezdett a német levelekbe. Ezekből aztán én nem értettem semmit, de annál nagyobb volt a gyönyörűség otthon. En, tudatlanságomnál fogva kizárva a bírálók közül, a sarokból sötétben bámultam az előrehaladott tudomány azon állapotját, amelyről fogva valaki németül is levelez.

Azután csak német levél jött pedig mindig, örökre csak német, amelyről nekem még csak sötét balvéleményem se volt, a fiu rene-gát lett, nem kért többé paprikát s nem állította azt irni haza, hogy jól érzi magát. A németek közt!

Igy ment ez időtlen időközön által, majd tiz esztendőig. Megszoktam már a bátyámat úgy tekinteni, mint valamely igen szükséges valamit ott Bécsben, akit talán soha se éresz-tenek onnan haza.

Pedig hazaerestették, mikor megtudtam, hogy haza jön, szörnyű örömem támadt, különben is már előrehaladott koru ifju voltam s igen sokat tartottam a közelgő gombajaimra. Azonban a német nyelvből a halhatatlan Ollendorf-Ney urak módszere szerint még mindig csak azon alapoknál állottam, amelyek a Vó iszt der Fáter kérdés és a der Fáter iszt im Garten feleletből állottak. Ez azonban nem akadályozott abban, hogy boldog örömmel nem várjam a bátyámat, akit én, ki a könyvekben mindig csak Fenimore Cooper indiánja és egyéb vadállatai között kalandoztam, végtelen fölöttem álló férfiúnak tekintettem bokros utazásai s idegenben járt mivolta miatt.

Nagy izgatottsággal vártam a kis város piacán, ahol akkor laktunk, a szürke téli délutánon a nevezetes és örök emlékü omnibust, amely akkor a vasutat pótolta, de

A képviselőházi szünet. Az alatt, a míg a közgazdasági bizottság a betérjesszett kereskedelmi szerződéseknél s az azokkal kapcsolatos további két előterjesztésnek tárgyalásával lesz elfoglalva nem fog üléseket tartani a ház.

A képviselőház közgazdasági bizottsága szombaton délelőtt fogja megkezdeni a különböző vámszerződésekre vonatkozó, betérjesszett törvényjavaslatok tárgyalását. A bizottsági tárgyalások nem fognak sokáig tartani, úgy, hogy e törvényjavaslatokat még az ünnepek előtt a képviselőházban is le fogják tárgyalni. A szerződéseket nem úgy, a mint előzőleg meg volt állapítva, ma, haem már tegnap terjesztették be az illető törvényhozásoknak, hogy a német birodalmi gyűlés már 9-én megkezdhesse a tárgyalást.

A magyar nyelv és kereskedőink.

— Nem chauvinizmus —

(F. Zs.) Egy, az egész művelt világban közkézen forgó német lexicon imigyen magyarázza „chauvinizmus” szót: tulhajtott hazafiaskodásból származó beteges politikai irány. Franciaországban és Magyarországon a német sógor aligha személyes tapasztalata alapján szerezte ezt a definíciót, mert ha alkalmá lett volna a mi békés és pártját ritkító türelmességű nemzeti politikánkról hü fogalmat nyerni, bizonyosan nem a mi országunkat vette volna a chauvinizmus példájul.

A chauvinizmus nem létezésének egyik főbonyitéká az az idegenkedés, a melyet kereskedőink (nem a debreczeniek tulnyomó részét értjük) a nemzeti kultúra rohamosan haladó áramlata dacára a magyar nyelv iránt tanúsítanak. Kereskedőink üzleti nyelve csakely kivétellel a német. Újjaink lehetne megszámálni ama kereskedőket, a kik a német nyelvnek kényszerűsége alól magukat emancipálni merik.

Azért használom a „kényszerűség” szót, mert a német nyelvnek bódoló kereskedők rendesen avval igazolják magukat, hogy a bécsi és pesti (!) nagykereskedőkkel szemben a jó és pontos kiszolgálás érdekében kényszerűnek a német nyelvet használni.

Hogy mennyire omlatag ez a védal, bizonyítja annak a néhány dicséretes kivételt képező kereskedőnek a példája, akik nemcsak hogy magyar üzletkönyveket vezetnek, hanem

szapora késedelmei miatt nem bir, ködös alkonyat lett mire a vén rozantat batár, mint egy részeg viziló bedűcsögött a városba. A kocsi trombitált, hogy térjenek ki az utból, ámbátor nem volt senki, aki szemköztt jött volna s különben se volt ott semmiféle ut sem.

Mikor megállott, s kinyitották az ajtaját várakozva igyekeztem betekinteni jégvirágos ablakain. Legelőbb egy finánc szálott ki, s a lépcsőn megállva, katonásan és mereven szalutált a főfelvigyázónak. A főfelvigyázó tekintélyével össze nem mérőnek tartotta kivenni a kezét a köpönyegzebből s ennél fogva a fináncz újra szalutált, még merevebben, mert mindenkép katoná akart ő lenni, pedig csak fináncz volt.

S éppen harmadszor akarta ismételni a tiszteletadás ezen külső jelvényét, mikor lelőkte valaki a lépcsőről, mondván: „Schaun's das weiter kumman, sunst hau i hna öbi!”

A bruder mondta ezt a tágabb haza nyelvén. Mert a hogy lelépett, egymásra ismertünk.

— Serrvas bruder — mondta kedélyesen.

— Csakhogy megjöttél — mondtam én megilletődve.

A bruder rám bámult hosszan, én félen néztem vissza. Azután az öklével a homlokára csapott s megindultunk hazafelé. Ő szótlanul ment, én bömbölve cipeltem utána botot, esernyőt, kalapkatuiát s egyéb társadalmi hiábavalóságokat; mert csak akkor értettem meg a fatális helyzetet, hogy én nem tudok németül, a bruder meg tisztára elfelejtett magyarul.

Tömörkéuy.

a bécsi kereskedőkhöz is magyarul intézik megrendeléseiket és azok pontos végrehajtása ellen eddig semmi kifogást sem tudtak emelni. A külföldi kereskedők saját jól felfogott érdekeikben is olyan kiváló előékenységet tanúsítanak megrendelőik iránt, hogy a hozzájuk akármilyen civilizálatlan nyelven intézett megbízásoknak meg fognak felelni — mint azt számos eddigi példa is igazolja.

Egyedüli és valljuk be: elég súlyos mentés a német üzleti nyelvhez ragaszkodó kereskedők részére, hogy mindaddig nem rendelkezünk jó és praktikus műszavakkal, amelyek pótolni tudnák az üzletek ezer ágában előforduló számtalan czikk német kifejezését.

Nagyon sajnós körülmény, hogy ez a szegényes állapot békába veri olykor-olykor a leghazafiasabb igyekvőket is.

Teremtani kell jó és minden kívánságot kielégítő műszavakat. Itt a sok akadémia, kulturgyűlés, nyelvtudós, művelt kereskedő és kereskedelmi kamara, előttük a leghazafiasabb tér a nemzeti művelődés terjesztésére, csak hozzá kell fogni.

A többi aztán magától jön. A kereskedői műszavakat össze gyűjtő szótárt minden velünk érintkező külföldi kereskedő iparkodni fog birtokába keríteni és a jóakarataknak nem lesz többé kifogása.

Külföld.

Kormányválság Romániában. A Florescu-kormány régóta vajdó válsága végre az egész kabinet bukásával végződött. A kormány három konzervatív tagja: Catargiu, Lahovary és Olanescu, még a múlt hét elején lemondott s azóta Florescu minden előkötése hiába való volt, hogy kabinetjét kiegészítse. Am a csekély bizalom mellett, melylyel Bukarestben uralmának tartósságáért viseltették, az üres tározákra arra való embert fogni nem tudott; azt a tervét pedig, hogy a képviselőházat feloszlassa, Károly király nem fogadta el. Ennek következtében Florescu beadta a királynak a maga s az egész minisztérium lemondását. Az új kormány megalakításával — bukaresti kombinációk szerint — vagy Catargiu vagy Manu tábornok fog megbízni. Az előbbinek, úgy látszik, nagy kihatásai vannak, mert azokat a prefektusokat, a kik az ő visszalépése után beadták a lemondásukat, távirati körlevélben felszólította, hogy a történelmükig maradjanak meg az állásukban. Károly király különben Catargiut szombaton négyszer is magához hívatta, majd azután Ghika Demeter herceggel tanácskozott.

Az olasz kamara tegnapi ülésén Rudini miniszterelnök benyújtotta az Ausztria-Magyarországgal és Németországgal kötött szerződés jóváhagyásáról szóló törvényjavaslát.

A kínai lázongásokkal szemben a francia kormányban az az indítványa, hogy az európai hatalmak együttesen lépjenek közbe, Romániában mindaddig nem talált viszhangra.

Megöltöztet. A san-sebastiani francia konzulátus egy hivatalnok revolverrel rálőtt a konzulra és azután önmagát lötte agyon. A konzul sebe oly súlyos, hogy életbenmaradásához semmi remény.

Az anarchizmusról.

(M. F.) A népboldogítók száma ismét szaporodott egygyel. Mackay Henrik az, ki Zürichben „Az anarchista” ciklándós cím alatt újságot szerkeszt. — Mackay szerint a társadalmat nem mentheti meg a kommunizmus és pedig sem az egész, mely az összes termelési eszközöket államosítani akarja, sem a fél kommunizmus, mely megelégszik a föld államosításával. Az egyedüli mentőeser az — anarchizmus.

De mi az anarchizmus? Nem a hatalom. Ettől Mackay távol áll. A világ újjászülésének fájdalom nélkül kell végbemennie, mert az „új” világ csak úgy lehet életképes. Az anarchia Mackay szerint azt jelenti, hogy nincs ur, identikus az anarchia a szabadsággal, melyet nem fészélyez hatalom és kényszer. Oly társadalmi rendszer, melyben senki sem zavarja szomszédját cselekedeteiben, hol nincs előjog, hol mindenki szaktítás nélkül élvezi munkája jövedelmét. Az anarchizmus követelése Mackay szerint a következő:

„Megszüntetés az emberek kizsákmányoltatásának az emberek által. A kizsákmányoltatás lehetetlenné tételük:

a bank szabadad tétele által, azaz a csereeszközök előállítás szabad lesz és a kamatnak törvény által védett előjoga megszűnik;

a hitel szabadad tétele által, azaz a kölcsönös gazdasági megszilárdulás alapján szerveztetik;

a piac és világpiac szabadad tétele által, azaz az alkotott értékek akadálytalanul képezik cseré tárgyát kézzől-kézre, országról-országra;

a föld felszabadítása által, azaz mindenki birtokba vehet földet személyes használatra, ha azt ugyanily csebből más valaki még le nem foglalta;

vagy hogy végre mind e követelések egybefoglalassanak: az emberek kizsákmányoltatása emberek által lehetetlenné tételük a munka szabadsága által.”

Valamennyi mesterséges akadály, melyeket elmúlt századok az ember és szabadsága közé állítottak, az anarchizmus meg akarja szüntetni és az egyén önmagát kívánja trónra emelni. Ez az olvasók előtt bizonyára titkoknak tetszik. Az olvasók vigasztalódhatnak, mert egészen mi sem értjük a Mackay anarchizmusát. A mi nagyon is bonyolult, azt nehéz megoldani. Mackay azonban már látja az általa képzelt jövőt, látja a jövő emberét, „kinek vonásait nyugodt, nagy, biztos mosoly deríti — a legyőzhetetlenség mosolya ez.”

De mosolyognak ők valamennyien és erősen biznak eszméik győzelmében, ha ez eszmék még oly dörék is. Mackay ép oly ábrándozó, mint a vele rokonlelkű szocialisták, habár Mackay a szocializmust „az emberiség utolsó univerzális ostobaságának” nevezi. Pedig csak az utolsóelőtti, mert az utolsó a Mackay ur álmodozása, a ki nem akarja belátni, hogy a viszonyok tökéletlensége az ember erkölcsi természetének tökéletlenségén alapszik. Míg ez meg nem változik, a viszonyok is tökéletlenek maradnak minden népboldogító eszme dacára.

Baba mellett.

— A legkedvesebb időkből. —

Oh milyen kedves dolog is volt az, mikor azon a kedves téli estén, a néni, a szép fiatal néni, aki betegesen feküdt a másik szobában, a mi gondozásunkra bízta a Sándor urt.

Már tudniillik a Gizikére meg az anyémre. Gizike bele is találta magát pompában a szerpébe, olyan komolyan huzcolta azt a csunya kis vörös jószágot, mintha a felsőbb leányiskolában a sok észarontó fizika, magasabb mathezi és lélektan mellett a gyermekhorászól is külön órákat vett volna.

En pedig egy ötödik gymazista gyermekhez illő kamasszokással nevettem rajta a kanapé szögletéből ki a kandikálgatva.

Végre is nem állhatta szó nélkül, s dözögő hangon szóló oda nekem:

— Jobb lenne he segitene, keressem egy másik dunnát, hogy tesszük abba, talán jobban elalszik.

En erősködtem, hogy elalszik az így is csak adja ide, miután pedig nem akarta ideadni, hát kikaptam a kezéből — csak hogy olyan ügyesen kaptam utána, hogy a dunna köté kioldódott, s a kis legény gyönyörűségesen kipotytyant a butorozott szobájából az ágyra. Még szerencse, hogy az ágy fölött veszekedtünk, mert nem tudom mi történik ha a földre találna esni.

De így a puha ágy közepébe potyanya egész kedélyesen folytatta a megkezdett nótáját, míg mi álmódúva álltunk felette.

Ki pólyázza ujra be! A néniem nem mertünk szólni, meg azután a nagy hallgatásból azt vettük észre, hogy elaludott — a dajkát elküldték valamért — nem volt egyebet tenni mint hozzáfogni a dologhoz.

Képzeltetik önök micsoda isteni ügyességgel fogtunk hozzá.

Hol az egyik láta, hol meg a másika maradt ki a dunnából, hol meg a feje is benne volt, egész kopasz kis feje, csak a főkötője csücske látszott ki.

Mikor azután mégis valahogy csak elkészültünk, Gizike nagy búszkén emelte fel Sándor urt új toilettjében, s míg a nagy munkában kibomlott aranyárga haja, mint valami aranyfelhő fogta be egész kedves feő alakját — parányi piros ajkát odatapasztotta az új dalba kezdő fiatal ur ajkaira — én pedig csak néztem irigy vágygyl az egész jelenetet, s homályos sejtéssel olyantélt éreztem, hogy ha ötödik gymazistáságom feláldozásával is, de jó lenne most cserélni azzal a kis poronttytal.

Gizike pedig abbahagyva a csókolózást, ajkait lepittyesztve kicsinylő hangon szólt oda nekem:

— Édes istenem, hát maga még ehhez sem ért!

— Maga sem ám, pedig maga leány — vetettem oda búszkén.

A másik szobából meg egy hosszú, hangos kacagás kíséretében behallatszott a néni hangja:

— Csacsi!

Julius.

Helyi hírek.

Tájékoztató.

A királyi táblán hivatalos órák a segéd és kezelő hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartanak. — Az ígató, kiadó hivatal és az irattár a felelősek felvilágosításokat ad hétköznapiokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 órá között; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 órá között.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6 óráig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Múzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként, d. e. 10-től 12-ig.

Színházban előadások naponta péntek kivételével kezdődnek este 7 órakor.

Nagy sétahangverseny vasárnap és ünnepnapokon d. u. 6 órakor a „Margit-fürdő” nagyszertőben.

Decz. 10. d. e. 10 órakor városi közgyűlés.

Jogász táncestély. A Bika disztérmben. Deczember 12-én.

Decz. 14. Hajdúvármegye közgyűlése.

Decz. 14. Sajtópör Barátság Armin contra Steiner Károly.

Decz. 29. Zártkörű thea estély a Margit-fürdő disztérmben.

Decz. 30. Zion egyet. táncmulatsága a Szik. szobában.

1892 január 2. Vőfélybál a Margit-fürdő disztérmben.

Január 16. Kefekötő ifjúság bálja a Margit-fürdő disztérmben.

Január 20. Timár ifjúság bálja a Margit-fürdő disztérmben.

Január 21. A polgári kör bálja a Margit-fürdő disztérmben.

Január 23. A függetlenségi párt bálja a Margit-fürdő disztérmben.

Január 27. A csizmadia ifjúság betegsegélyező egyesületének bálja a Margit-fürdő disztérmben.

Január 28. Zártkörű thea estély a Margit-fürdőben.

Január 30. A szűrszabó ifjúság bálja a Margit-fürdőben.

Febr. 6. A kőmíves iparosok bálja a Margit-fürdőben.

Febr. 10. A csizmadia ifjúság bálja a Margit-fürdőben.

Febr. 25. Zártkörű thea estély a Margit-fürdőben.

Febr. 26. Pincér ifjúság bálja a Margit-fürdőben.

Febr. 27. Függetlenségi bál a Margit-fürdőben.

— A debreczeni ev. ref. egyház tanács-termben 1891-ik évi decz. hó 11-ik napján d. u. 3 órakor gazdasági ülést tartatik. Tárgy folyó ügyek.

— Püspök választási mozgalmak. A karcazi, érdszéki egyházak két két és a bárándi egyház egy szavazatát Kiss Aronra, a szegedi egyház viszont egy szavazatát Szabó Jánosra adta. A h. szoboszlói egyház két szavazatát Tóth Sámuelnek támogatta.

— Ismét sajtóper. A „Szabadság” szerkesztője Rácz Mihály ellen Justh Sándor által indított sajtóperben, a nagyváradi vizsgálóbíró kihallgatta már Ráczot — a kihallgatási jegyzőkönyvet tegnap viszsza is terjesztette a debreczeni sajtótörősséghez, így a tárgyalás legkésőbb hat hét alatt meg lehet.

— Rabbibeköltés. Ezen cím alatt tegnapelőtti számunkban közölt tudósításunkat, utólagos értesülésünk szerint, azzal egészítjük ki, hogy a főrabbi előbb Kabágy menesztett küldöttséghez Katz Jakab a Ch. Kadischa és Frankel Ferencz a „Szandékness”-egylet elnökei is a vezetésük alatt álló egyleteik képviselőit csatlakoztak és azok nevében a főrabbit Kabán üdvözölték.

— Egy főben járó bűn a debreczeni fő ügyésznél. A nagyváradi kir. ügyészségtől részletes jelentés érkezett a debreczeni kir. ügyészséghez a hegeszi hatszoros gyilkosság ügyében. A bűnvizsgálat fölötté nehezen halad azon körülmény folytán, hogy a gonosztevők gondosan eltakarítottak minden bűnjelt. A szörnyű bűn elkövetése miatt tudvalevőleg három ember lett letartóztatva: Gulyás János, Pándi Tótyer és Pándi János. De ezek közül már Gulyást szabadon bocsátották; és csak a két Pándi van elfogva.

— Közkutatók vizsgálat. Dr. Bruckner Ernő, tb. tiszt. főorvos, a ki jelenleg szaktanulmányok tétele czéljából a fővárosban időzik, igen érdekes vizsgálatokat végez a budapesti tudomány-egyetem közegészség-tani intézetében. Ugyanis a debreczeni köz-kutak vizét elemzi, hogy mennyire felelnek meg azok, az egészséges ivóvíz követelményeknek. Az eredményről annak idején mi is referálni fogunk olvasóinknak.

— A szupplikáció fenntartása. A debreczeni, nagyenyedi, pápai és sárospataki theologiai akadémiák ifjúsága emlékiratot adott ki a szupplikáció érdekében, ajánlva azt a zsinatnak szives figyelmébe. Sok ügyességgel, ifjai lelkesedéssel védi a szupplikációt, s az intézménynek nem eltörését, de helyes irányu reformálását kéri, sürgeti. Azt hisszük, hogy ez emlékirat figyelmes elolvasója egy kissé gondolkodóba esik, mielőtt némely egyházkerület megállapodása szerint peracot mondana a szupplikáció intézményére.

— A honvéd lakatnyak építésére hirdetett pályázat holnap d. u. 5 órakor jár le. Ezen ideig lehet benyújtani a polgármesteri hivatalnál a zárt ajánlatokat. Erkeznek is már szép számmal az ajánlatok, egy helyből mint vidékről, részint összes munkákra, részint egyes munkákra. Az ajánlatokat másnap decz. 11-dikén bontja fel és hirdeti ki egy e célra kiküldött bizottság, amelynek elnöke Bészler Lajos tanácsnok. — A 300 ezer forintot meghaladó vállalat iránt igen nagy az építőmesterek, iparosok, vaskereskedők és gyárosok érdeklődése. Csaknem 100 egyén kért vállalatit föltételeket és költségbeosztást. Ha ezeknek csak fele fog is pályázni, bőven lesz alkalma válogatni a hatóságnak az ajánlatok között. Természetesen mi sem kíváncsiabb, mint az, hogy a helybeli vállalkozók cések olyan árat kapjanak, amelyeknél fogva ők kaphassák meg az építést.

— Képviselő választási mozgalmakhoz. A multkor a Magyar Hirlap és ezután a „Debreczen” azt írták, hogy Pándi Sándor ur h. szoboszlói kir. közjegyző a függetlenségi pártot csatlakozott. Felkérteünk annak kijelentésére, hogy ez a hír a valóságnak általában nem felel meg.

— Rendkívüli bizottsági közgyűlést fogtak holnap délelőtt 10 órakor tartani a városi közgyűlés termében. A közgyűlés tárgya lesz az üresedésben levő választott bizottsági tagok helyek betöltése tárgyában kiadott belügyminiszteri körrendelet.

— A csuf idő megváltozásáról van, örömdetes alkalmunk hird adhatni. Az eső, a köd véget ért, hogy helyet adjon a napsugárnak, mely ma valóságos tavaszi időt varázsol elő. Az ősz nagyon sokáig tart, a mi nagyon kedvező a munkás-és gazdaembereknek, mert az első folyton dolgozhat, az utóbbi pedig ninos kényszerülve szénán tartani barmait, melyek friss legelőt találnak. Számos gyümölcsöt elbolondított a gyenge időjárás, úgy hogy másodszor is virágoztak, sőt gyümöl-

csőt is hoztak. Tegnap is mutogattak apró almákat, melyek másodvirágzás gyümölesei.

— Légszesz fogyasztás. Debreczen város város utcáin novemberben 124572 $\frac{1}{2}$ éjjeli órát tett a légszesz világítás, ami 1.4 krral számítva 1746 frt. 81 krba került. — A városi hivatalok termében és irodáiban elfogyott 33225 —, a könyvnyomdában 4284, a bíróságban és folyosóban 51.66 frt. áru légszesz. Vagyis a város a mult hónapról 2173 frt 59 krt fizet légszeszfogyasztásért.

— A betegsegélyző pénztárak szervezése egyik legűdösebb műve a magyar kormányoknak, amelyet az ipari és gyári alkalmazottak érdekében az utóbbi időben létre hozott. — A jövő évben országsszerte meg is alakulnak a betegsegélyző pénztárak, amelyekbe be kell olvasni minden olyan csak tengődb betegsegélyző egyletnek, amelyik legalább 200 tagot nem számlál. Ugy értesültünk ma, hogy valószínűleg ez lesz a sorsa a debreczeni iparos ifjak betegsegélyző egyletének is, mert aligha fog sikerülni a tagok számának 200-ra szaporítása. Ez pedig érzékeny csapás lenne ezen ifjúsági egyletre, mely egyuttal mint önképző társulat, culturalis célokat is szolgál. — A kereskedelemügyi miniszter Debreczen város közönségéhez ma érkezett rendeletével, — megküldötte a betegsegélyző pénztárak alapszabály mintáit előleges tájékoztatás végett, hogy az iparhatóságok idejében megismerkedhessenek azon elvekkal, amelyek alapján ezek a pénztárak működni fognak. Egyuttal tudomásra hozza a miniszter azt is, hogy nem sokára megfogja állapítani a belügyminiszterrel egyetértőleg a kerületi betegsegélyző pénztárak számát, területét és székhelyét is. Egy ilyen kerületi pénztárnak helye fog lenni Debreczen.

— Gazdasági tudósító. Nagy szárazság volt a legnagyobb gabonatermő vidéken. A P. L. vidéki levelezője várva várta már az alkalmat, hogy a legelső esőt megfigyeltse lapjának.

Az eső meg is érkezett s a tudósító azonnal a távirathivatalba futott s a következő sürgönyt adta fel: „Várounkban éppen most vette kezdetét egy k és óráig tartott eső.”

— A Phönix-féle betörés ügyében érelyesen folyik a vizsgálat és a rendőrségnek ugyancsak észre kell szednie magát, hogy eligazodjék. A tolvaj állítólag egy nagy szárnnyas ajtó felső kis ablakán hatolt be, de melynek kitört üvegcserepei kívül re hullottak. Az ajtóknak annak rendje és módja szerint be voltak zárva, sőt a kettős ajtó között levő üvegajtóra is rá volt fordítva a kulcs, pedig ezt az ajtót soha nem zárták be addig.

A levél, melyből a pénz eltűnt, egy tolszárral lett felszakítva, holott ott volt mellette az olló. A pénznek egy része benne volt hagyva a borítékban, mert csak 900 forint tűnt el.

— Kutya a színháznál. Egy huszár tegnap este a színház előcsarnokában összeütközésbe jött a rendőrséggel, mert a rendőr a kutyáját kikergette. A dologból szóváltás keletkezett, a mi miatt a huszárt feljelentették az ezredparancsnokságnál.

— Boldogok a megelégedettek. Egy polgártárs, alaposan becsipve, végig támoalg az aszfaltot s így monologizál:

— A pénz! ... Törődöm is én a pénzzel! Mert tegyük föl, hogy most Rothschild volnék. ... részegebb akkora lehetnék!

— A magy. kir. debreczeni 3 honvéd gyalog ezred keze ő bizottsága a Debreczenben állomásozó m. kir. honvéd csapatok részére 1892 évi január 1-től július 31-ig szükséges termény és áru czikket, mint rizs, buza, zöldség, bab, burgonya, kőmennyag, tarhonya, liszt, cukor, kávé, ecet stb. szállítást folyó évi december 14-én megtartandó verseny tárgyalás után óhajta biztosítani, mely körülményt oly megjegyzéssel hoznak az érdekltek tudomására, hogy a szerződési feltételek az ezred közeli fizeti irodájában, valamint az élelmi kamarában (Péterfia utca lakatany) megtekinthetők; — a szükséges czikket pedig az alórti kereskedelmi és iparkamara hivatalában (N. Hatvan utca 1445 sz. a.) részletesen meg tudhatók. Debreczen 1891 december 5. A kereskedelmi és iparkamara.

— Elveszett egy ezüst karperecz ma délelőtt Teleyk utcától — Kíllér Edéig a megtaláló keréit át adni a Teleyk utca 2168 sz. háznál, a hol is illő jutalomban részesül.

— Köszönet nyilvánítás. A debreczeni munkás dalegyetl zászló alapja javára a Csónka és Ganovszki család 25 frt. adományozott. Fogadják a kegyes adakozók a dalegyetl hálás köszönetét. Debreczen 1891. Dec. 9. Zech József dalegyetli pénztárnok.

— Debreczeni Diogenes. Egy ember megy a Piac-utcán, lámpás lóg a kezében.

A lámpás szenzaciót kelt.

S mint az óskorban, mint Diogenes, akiről azt beszélték mikép oly mértékletes volt, hogy egy 20 hektoliteres hordóból kiitta a bort és azontul abban lakott: kibújt a donga palotából és lámpával sétált az athei piacpon, úgy most is akadt, aki kérdést tegeyen:

— Mit keresel azzal a lámpával?

— Egy debreczeni embert keresek, ...

— ?

— Akinek nincsen semmiféle terve.

— Talált tárgyak. A színházban találtak egy plüss karautyut, két esernyőt, egy selyem kendőt, egy fehér zsebkendőt, melyeket igazolt tulajdonosaik a rendőrségnél vehetnek át.

— Apróságok. Hidd el, pajtás, a nő mindenkor hasonlít az illatszerhez. Vegyük természetesen — a legfinomabb illatszereket...

togettak apró
s gyümölcssei.
brecezen város
24572/1, éjjeli
ami 1.4 krral
ült. — A vá-
iban elfogyott
42.84, a bür-
áru légszsz.
1 2173 frt 59

— Hogy jut eszedbe éppen most?
— Hát úgy, hogy az én nőm tegnap —
elillant!

... Dadogó ur a patikában hyper-
managásnak állít akar venni s ki-
nosan ismételteti, hogy:
— Hyp... hyp...
Gyógyszerész (aki tagja egy
csolnakázó-egyletnek): Hurrah!
x Hurka estély. Wéber Izidor (volt
Vilmos) sörarnokában ma hurka-estély lesz,
melyen Rácz Károly zenekara fog játszani.

A jövő század kezdete.

— Mikor lesz a fin de siècle. —
Körülbelül tíz esztendőre annak, hogy
egy pár szellemes fő arra a tudatra ébredt,
hogy a XIX. század egy nap vagy a mási-
kon be fog végződni. Ez a fenomén, a mi kü-
lönben a történelem folyamán már többször
ismétlődött, szülte a fin-de siècle kifejezést,
melynek rövid idő alatt örült keleudősége
lett.

De ime, a mint arról van szó, hogy pon-
tosan meghatározzák a tizenkilencedik szá-
zad végződését, rettenetes viták támadtak
két tudós Kamille Flammarion és Bertion
között s edeskeserű jegyzékek is váltattak
ebben a komoly ügyben. A tudomány most
újra felveszi ezt a kérdést. A tudósok egyik
csoportja azt állítja, hogy a század utolsó
éve 1899. évben, 11 hónap, 29 nap, 23 óra és
59 perczkor, azaz 1899. év végén következik
be. Az ellenkező tábor úgy vélekedik, hogy a
huszadik század pályafutását 1901-ik január
1-én kezdi meg.

Az első szerint tehát 1900 ik esztendő
még része a tizenkilencedik századnak, a má-
sik szerint már a huszadikhoz tartozik.

Könnyű tehát elgondolni, hogy ezen eszt-
endőnek a helyzete különösen kényes lesz és
azok, a kik megérik azt az esztendőt, nem
fogják tudni, hogy tulajdonképp melyik szá-
zadban élnek. Ha csak addig ezt a kérdést
végrelegesen meg nem oldják. Már pedig nem
tudni, hogy milyen században van az ember,
ennél én kétségbeesőbb helyzetet nem is
képzelek.

Igy tehát ha a tudósok akkorra — a mi
igen valószínű — nem jutnának megegyezésre,
a kormányknak lenne feladata egy hivatalos
és pozitív rendelettel megállapítani a század
végpontját, hogy tévedés és zavar ne tör-
ténhessék.

Szükséges tehát, hogy ezen pillanatban
falragaszkodó hirdessék a polgároknak:

Holnap:
Bezáratik a 19-ik század!

Holnapután:
Megnyitattik a 20-dik!

De nem találják önként, hogy ezek igen
veszedelmes jelenségek s hogy vajmi keveset
lehet bízni egy olyan században, a mely mi-
előtt megkezdődne, ilyen zavarokra ad okot.

A legfuresőbb a dologban az lenne, ha
azután a nap után, a melyen a század bezár-
tatnék, a másik valahogy egyáltalán nem is
jeleveníznék. Minden megtörténhetik.

Graindorge.

Irodalom — művészet.

Szabolcska Mihály költeménykötete na-
gyobbirészt szétküldött már, de miután az
ívtartók izeket még mind nem küldötték be,
dr. Tüdős János szakosztályi titkár az
illetéket lapunk útján is felszólítja az ívek
mielőbbi beküldésére. A kötet könyváru-
s uton is megrendelhető, Bolti ára: egy forint
ötven krajczár.

Csiky Gergely emlékezete. Az aradi Kö-
csény-egyesület tudvalevőleg elhatározta, hogy
tanácskozó terme számára lefesti Csiky Ger-
gely elhunyt nagy színműköltőnek arckép-
pét. Az egyleti elnökség számos ajánlatot ka-
pott neves festők részéről, kik hajlandónak
nyilatkoztak. Arad nagy fiának arcképét
elkészíteni. A Köcsény-egyesület legközelebb
fog ez ajánlatok közt választani. Csiky Ger-
gely iránt még a szerbek is kegyelettel visel-
tetnek. Az úvidéki „Branik”, a szerb liberá-
lis párt közlönye, szombati számának tárczá-
jában emlékszik meg Csikyról és egy elbeszé-
lését mutatja be szerb fordításban. — A
szerkesztőség megjegyzi, hogy a szerbeknek
is le kell róniuk a kegyelet adóját oly ir-
val szemben, ki az egész irodalom és a ki a
szerb színházi műsort oly sok jeles darabbal
gazdagította.

A Csokonai kör pénteki felolvasó esté-
lyét városzerte érdeklődéssel várják. Mint
már meg is írtuk három száma lesz a felol-
vasó estélynek. Először Vértesi Gyula
lapunk felelős szerkesztője olvas fel „Apró
történetek”-et — aztán dr. Balkányi
Miklós olvas fel érdekes képet Debreczen jö-
vőjéről — s végül Rudnyánszky Gyula
a „Debreczeni Hírnap” felelős szerkesztője
olvass fel költeményeket.

A Koczan díjat Ferdinándy Béla „A
koronázást” című drámájának ítelték
oda, miután a másik ide pályázó darab még
ennél is rosszabb volt, a pályázati feltételek
értelmében pedig a díjat ki kell adni.

Barb Alice a nálunk is nagy sikert elért
dalénekesnő pénteken tartja meg Budapest
bucsuhangversenyét.

Karcszag Vilmosnak lapunk volt főmunka-
társának és Hevesi Józsefnek szerkesztésében
megjelenő „Magyar Geniusz” című díszes
szépirodalmi képes hetilap mutatója száma
karácsonyra fog megjelenni.

Hajdumegyei hírek.

× Szobrot Bocskay Istvánnak. Ezt a jel-
szót adja ki a „H.-Böszörmény és Vidéke”.
Arról vezérelkedezik, mimódon ünnepelje meg
legméltóbban a honfoglalás ezredéves ünnepét
a hat hajdúváros. Mimódon szebben, méltób-
ban, mintha a régi Hajdúkerület székhelyén
H.-Böszörmény piacán szobrot emel a halha-
talan emlékü Bocskay István erdélyi fejed-
lemnek; aki a magyar politikai és vallási
szabadságnak egyik legdiesőbb emlékü hőse;
aki a legnagyobb részben protestáns vallásu
hajdúk vezérségével, szabadságszeretettel és
hithűségével élesztett lelkesedéssel vinta ki
győzedelmes csatáit; aki az addig hontalan
hajdú vitézeket az utódaik által ma is lakott
földön meglepettette, állandó lak helylyel, nagy
kiterjedésű pusztákkal, jogokkal és kiváltsá-
gokkal ajándékozta meg, amelyeket később a
magyar királyok és magyar országgyűlések
is elismertek és megerősítettek. — Bocskay
István valóban annyira hálás volt az ő hű
hajdúvitézei iránt, mint senki más iránt. —
Illó tehát, hogy ama hajdú-vitézek ivadéai
is a legmélyebben érezzék a hálát az ő leg-
nagyobb jótevőjük iránt. — Mert nincs ma
senki e hazában, akit a hála és kegyelet pa-
rancsolóbb kötelessége fűzne az ő nagy nevéhez
és áldott emlékéhez, mint éppen a hat hajdú-
várost, — amelyek a vallás és politikai sza-
badsgon kívül anyagi jólétüknek, a megélhetés
biztos alapját is köszönhetik a fejedelemnek,
tizenhét mértföldet tévő termékeny terü-
letben. — Mi Böszörményi lapotársunk esz-
méjét nem is látjuk kivihetetlennek. Hetven
ezer lélek él ma a hat hajdúvárosban. A nagy
fejedelem iránti hálás kegyelet azt a 10—15
ezer forintot, amelybe egy emlékszóbor fel-
állításra kerül, könnyen összegyűjtheti még az
esetben is, ha minden lélekre átlagosan 20—20
krt vetnek ki. — Bocskay alakja teljesen méltó
a hajdúság ilyen hálájára.

× Böszörmény lefözi Debreczent. La-
puk több ízben rámutatott már azon erköl-
csi kötelességre, amelyet Debreczennek, mint
az ország leggazdagabb vidéki városának,
mint egy hercegi birtokok urának a képző-
művészet iránt ha nem is minden évben, de
legalább bizonyos időközönként teljesítenie ke-
lene, az által, hogy időnként némi összeget
veszen föl költségvetésében képek vásárlására,
különösen pedig a haza és város jelesei arcké-
pének lefestésére. Már csak a kiváló pol-
gárok és hazafiak iránt táplált kegyelet is
sarkakhatna erre a várost. — Lehetne e the-
mával bővebben foglalkoznunk, de mivel ez
időszert úgy sem vezetne célhoz, csak rö-
viden azt jelezük ezuttal, hogy H. Böször-
mény város közgyűlése, mely nem régen
festette meg a Debreczen város költségén ki-
tanult Kovács János festővel a Felsőre és
a király hű álló arcképet élet nagyságban
(hát Debreczen mível bizta meg a tehetséges
ifjú festőt?). — Közelébb elhatározta, hogy
Bocskay István és Báthori Gábor fejedelemek
elajba festett arcképeit a közgyűlési terem
számára beszerzi; a költségekre hatszáz
forintot azonnal megszavazott. — Elje-
nek a derék műpártoló, hálás böszörményiek!
Köszönjük nekik, hogy példát adnak Debreczen-
nek. Hisszük lesz még idő, amikor ilyen ha-
tározataért Debreczen sz. kir. város törvény-
hatósági bizottsági közgyűlésének is tapsol-
hatunk.

× Dalestély H.-Böszörményben. A rövid
fennállási ideje alatt jó hírnévre szert tett
h.-Böszörményi városi dalkör e téli első hang-
versenyét — mint lapunknak írják, f hó 5-én
tartották meg a volt hajdú-kerület székháza-
nak nagy termében, melyet egészen megtöl-
tött a közönség. A műsor a „Honvédek ki-
rálydalá”-val kezdődött, melyet a városi dal-
kör szabatosan adott elő. Mező Mariska
kisasszony zongorán — általános tetszés mel-
lett — Beethoven egyik szonátáját adta elő.
Hasonló sikert arattak Nagy Eszti ke kisas-
zony dalai, melyeket a közönség zajos tap-
sokkal fogadott. Emeltek az estély sikerét
Jánossy Zoltán és Keskeméthy Gyula urak
szavatai, előbbi komoly, utóbbi humoros
verset szavalt. A dalkör előadta még Huber
„Szabadságdal”-át, több népdalt, végül pedig
a Rákóczi-indulót.

× H. Böszörmény fogyasztási adója. A
fogyasztási adók kezelését a következő há-
rom évre a város bérelte ki a kincstártól évi
31540 frtért. A fogyasztási adókat külön e
célra felállítandó hivatalilag fogja kezelni
Böszörmény város.

× Az utcái lámpák száma Böszörmény-
ben 253; kétszázal kevesebb csak mint Deb-
reczenben. Böszörményben tehát mégis fél-
ennyivel kevesebb a világosság mint nálunk.

CSARNOK.

Szív és hatalom.

A szív és éz, szerelem és hatalom sok-
szor összeütköznek az élet harczaiban. Ame-
lyik erősebb: az győz, de a csata mindig a
végtelenségig megy.

A biboros trón aranytól sugárzó fénye
sem képes megdönteni a szív igaz szerelmét
és nem egyszer történik, hogy rangot, vagyon-
t és fényes jövőt eldobnak két ragyogó szemért,
egy bajos szende arczért.

A világ utólrhetlen léptekkel halad;
az élet zavaros árjában milliók igyekeznek
révbe jutni; külön van megalkotva minden
lény saját énj-e, de a szív — úgy vagyunk
teremtve kezdettől fogva — mindnyájunknál
csak érez, dobog forr, hevül s nem törődik
pénzzel, hatalommal; szeret önnudatlanul, fel-
tartóztatás nélkül.

S mert a szélsőségek találkozni szoktak
gyakran őrül meg a szegény szerelmes ifjú
egy nála sokkal magasabb rangú lány hideg
bűszkesége és nem ritka az sem, hogy a fő-
uri, sőt udvari körök elkényeztetett gyerme-
ke, ott hagyja fényes környezetét és leszáll
a töle távol eső egyszerű család vonzó szép-
ségi leánykájához.

Nem első, nem utolsó eset Waidek
báróné, azé a tegényes élettörténettel bíró
főhercegné, aki tegnapelőtt hunyta le örök
álmora egykor csudás ragyogásu szeméit.

Ifjú volt; arczán báj és varázs tündö-
költ; lényé magához lánczolt minden férfit,
aki csak látta, hallotta őt. A szinpad kirá-
lójának kellemé, szépsége nemcsak a nagy
közönséget, de egy főherceget is belesodor-
tat és vesztő labirintjükké. A szemek össze-
villantak: a szívek tüze egybeforrott és Hen-
rik főherceget és az ifjú színésznőt örök
szerelem kapcsolta egymáshoz.

Az udvar felzúdult a főherceg botrá-
nyosan komolynak látszó „kalandján”, de hi-
ába volt minden fenyegetés. A szív győzött:
A főherceg elvette a végrehajtó leányát: a
szép Hoffmann Leopoldina színésznőt s ezzel
szinte önként tette neve mellé a keresztet az
udvar előtt.

Az udvar nehezelt.
De mit bánta ő az udvar haragját. Mit
bánta volna, ha az egész világ pálcát tör-
leltte? Trónján drágább volt előtte szép
híve, kinek ölelését nem cserélte volna fel
a világ összes birodalmával és csókjának mé-
zét nem adta volna valamennyi korona hín
fényéért.

Szerették egymást, avval az őszinte
szerelemmel, melynek melege szinte megcsap-
s mely nem ismer semmi mást, csak az örök-
ségi elő vágyat, hogy a boldogság forrásának
élettő osepjéből enyhíthesse soha eléggé m
oltható szomjúságát.

A szerelem, ez a türethetetlen, komoly
szerelem erősebb volt minden hatalomnál. A
fiatalok boldogsága győzött. Az udvar meg-
békült.

A vihar elült. Senkit se zavart többé e
boldog pár élete, mely édes volt s zavartalan.
Senki sem állított többé gátat egymásért égő
egymásért élő szerelmeseknek!... csak az
idő.

Az idő kaján ellensége minden jónak.
Aki irigylete a jók örömeit és megrövidíti
azokat és akkor szakítja ketté a gyönyör
órát, mikor legédesebbek.

... Szomorúság költözött a főhercegi
lakba, Sötétség váltá fel a fényt. Amire eddig
nem is gondoltak — melyik boldog gondol a
mulandóságra? — az enyészet angyla állott
előbük tenyegető kardjával.

Egyszerre bukkant le előtte; egyszerre
sújtá őket a csapás. Egy fedél alatt szenved-
ték át a kínzó betegség gyötrelmét, egymás-
ra gondolva, egymásután vágyva, egymás
neveit sőhajtvá...

Nem látták egymás halálászzenvedését, de
annál élekenbebben rajzolták le azokat lelkük-
ben. Saját fájdalomuk megkésereződve szegző
őket nyughelyükhöz, mert érezni vélték, talán
éreztek is annak bajait, a ki közel hozzájuk,
mégis ah, mily messze, ugyanazon ellenség
ellen küzd gyöngyűlő ereje egész energiájával.

... Az egyik teremben hirtelen kialudt
a láng. Sötétség borította ijesztő leplelt min-
denre: a szív utolsó dobant, az egykor
tüzes, de most hideg szederjes ajk még egy-
szer sőhajta szerelmese nevét és — csend lön,
irtózató csend.

A másik beteg: az erősebb, még kü-
dött. Nem is sejtette, hogy mikor lelkének
még megmaradt melegével, végsőhöz köze-
ledő szíve utolsó dobbanásaival hűsége ne-
vét emlegeti: az már mosolygó, halvány or-
czával várja őt — odaát, odaforra.

A szívek össze voltak forrva. Ifjuságuk
lángoló szerelme, hatalmas küzdelmekben
megedezett szilárd vonaluk köti össze őket
elválaszthatatlanul.

Az egyik szív kihűlt; ki kellett adni a
másik tüzenek is.

Henrik főherceg és Waidek báróné
együtt nyugosznak a ravatalon. Ezer gyer-
tya fény világítja be a sötét termeket; egy
viruló szép lány könyei omlanak a kettős
gyász, szülei halálának sötét színhelyére.

Es nemcsak az udvar, minden érző em-
ber igaz részvéttel gondol azokra, akik nem
váitak el egymástól a halálban sem.

Vegyes hírek.

* Budapesti főpolgármester dr. Emmer
Kornél és Hieronim Károlyval szemben is-
mét Ráth Károly eddigi főpolgármester
választott meg 266 szótöbbséggel.

* Nagy felé vágott ember. Ugy hangzik
ez a hír, mintha a legelhagyatottabb világ-
részben, Afrika legsötétebb bels-jében történt
volna ahol a civilizáció az óskorát éli. Pedig
csak Kiszető temesmegyei község határában
ahol egy ismeretlen férfi borzasztóan megcsón-
kított, négy felé vágta hullájára akadtak:
A lakosságot megdöbbenetette ez a vadállati
irtózatosság. Rémes mesék keringenek szájról-
szájra, amik mind az összevagdalt ember
hullájához fűződnek. A szeged-kerületi csend-
őrség a gyilkosok nyomozására négy fegyve-
res csendőrt küldött ki.

* A biztosításty reformja. A kereskedelmi
miniszterium tervezetét dolgozott ki, mely
biztosítási ügyünk reformját előzoza és mely
most az igazságügyminiszterium előtt fekszik.
E tervezet két nevezetes intézkedést tartal-
maz. Az egyik arra kötelezi az összes kül-
földi életbiztosító társulatokat, melyek Ma-
gyarországon is akarnak üzletet folytatni,
hogy 300,000 frt kauciót tegyenek le magyar
állampapirokban az állampénztárnál. A másik
pont azt mondja, hogy a következő években
valamennyi biztosító társulat (a belföldieket
sem véve ki) belföldi biztosításainak megfe-
lő díjtartalékok köteles letétbe helyezni az
állampénztárnál.

Főszerkesztő és kiadó lap tulajdonos:

Vértesi Arnold.

Felelős szerkesztő: Vértesi Gyula.

Táncztanítási jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség bocsos
tudomására hozni, hogy folyó évi

december hó 10-én új

tanfolyamot

nyitok, melyre már eddig is többen iratko-
tak. Örömat ismét egy rendezem be, hogy
kezdők és haladók külön-külön órákban ta-
nulhassanak, úgy szinte a már taoltak ré-
szére hetenként egyszer gyakorló estélyt ren-
dezek. Ez alkalommal tisztelettel értesítem a
n. é. közönséget arról is, hogy csakis már-
cius elsőj maradok ide haza, azután vidék-
re utazom; ennélfogva kik tanulni vagy ta-
nítottatni óhajtanak, sziveskedjenek mielőbb je-
lentkezni: beiratkozásokat elfogadok bármely
időben lakásomon Péterfia utca 980. Kivá-
natra magán házaknál is adok órákat.

Mély tisztelettel

Alföldy Károly

tanctanító.

Egy jó jövedelmű szelmalom

örök áron eladó.

Aj venni szándékozők jelentkezzenek a
tulajdonosánál

özvegy Medgyesi Sándorné

szül. Laskai Juliánna

asszonyuyal

Derecskén Kabaiut.

Leszállított árak!

Leitározás alkalmából December 1-től kezdve

az összes raktárunkon lévő

női ruhaszőveteket,

fekete divat-kelméket is,

SZINES MOSÓ VELEZEKET,

téli gyapju nagykendőket,

trikot derék és gyermek ruhákat,

valamint

szőnyegeket

Smyrna, Axminster, Brüssler, Tapestry

és hollandi nagyszőnyegeket is,

függönyöket

melyen

leszállított áron

áru itjuk el.

Szabó Lajos fia

Debreczen, Rózsátér.

UJONNAN BERENDEZETT

gyapjuszövet-raktár.

Van szerencsénk a n. é. közönség b. es tudomására
hozni, hogy a helybeli piacon egy rég tapasztalt hiányt pó-
tandó, a már közel 50 év óta fennálló

posztó-nagykereskedésünkben

egy a mai igényeknek minden tekintetben megfelelő

kicsinybeni eladási osztályt

rendeztünk be, melyet, sem fáradságot, sem nagyobb befektetést
nem kímélve,

a legújabb divatu valódi **ANGOL FRANCZIA**
és az általunk itt meghonosított

Brassói, ujabban pedig Gácsai

gyapjuszövetekkel

felette dus választékban ellátván, ezeket minden versenyt kizáró

eredeti gyári árakban

fogjuk árusítani. Különös sulyt fogunk arra fektetni, hogy a n.
é. közönség igényei nemcsak a legjobb és legújabb divatu szö-
vetek beszerzése, hanem legolcsóbban jegyzett gyári árak folytán
észlelhető nagyobb megtakarítások által minden tekintetben
kiegértessenek.

Ezen újabb vállalatunkat a n. é. közönség szives párt-
fogására ajánlván, maradtunk kiváló tisztelettel

Biedermann E. és Fia

posztó nagykereskedők.

Nagy raktár valódi színű egyenruházati és liberia szövetekben.

Egy budapesti nagy üzlet megvétele
által és duran felszerelt nagyraktárunknak feltár előtti megkissebbitése céljából

Butorszövet, szőnyeg, függöny,

ágy és asztalterítő

vászon és asztalnemű

valamint

női ruhaszöveteket

tetemesen leszállított áron

ajánlunk.

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA

DEBRECEN, Kis templom bazár.

Bosznay J és Társa.

DEBRECEN Czepléd-utca

Feltűnő olcsó leszállított árak mellett

árusítjuk el a teli idény utolsó havában az alant elősorolt árucikkeket.

Legjobb minőségű gyapju Loden kelmék	M. 32 krtól	Szőnyegek	M. 16 krtól
Egész gyapju 100% széles flanellek	" 40 "	Agy és asztal terítők	drb 110 "
Gyapju kelmék 100% széles.	" 30 "	Színes Jutte és gyapju függönyök	145 "
Egész vastag női posztók	" 65 "	Fehér csipke függönyök	20 "
Fekete mintázatu gyapjukelmék	" 50 "	Férfi fehér és színes ingek	65 "
Fekete Mervellieuxe nehéz minőség	" 120 "	Kézeltők, gallérok és nyakkendők nagy választékban.	
Fekete mintázatu tiszta selymek	" 150 "	Valódi Jäger férfi- és női ingek gyári raktára.	
Színes Mervellieuxe és faille francais	" 140 "	Gyermekek Tricot öltönyök.	
Valódi Pongis (foulard)	" 75 "	Selyem esernyők	2 fttól
Téli Himalaya és posztó kendők.		Női flanelle és Tricot derekak	120 krtól
Valódi jó mosó vizelek.		Nagy választék himző és horgoló selymekből.	
Muffok, gallérok és sappkák nagy választékban.		Férfi gyapju-szövetek kiárulása	Mtr. 120 krtól.

Nagy választékban mindenféle selyem, pelüch-bársony és toldiszek.

Nagy raktár Cocus, Velvet, Brussel és Tapestry, futó és Sofa szőnyegekkel.

Figyelembe ajánljuk karácsonyi és ujévi ajándék cikkeinket.

Debreczen Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr“ nkönyvnyomdájában 1891. Széchezy-utca SIMON-ház.

7377. tkv.
1891.

III.

**Arverési hirdetményi ki-
vonat.**

A Debreczeni kir. törvényszék mint
telekkönyvi hatóság közli, hogy
sz. kir. Debreczen város végrehajtónak
Fodor József debreczeni lakos végrehaj-
tást szenvedő elleni 496 frt 20 kr. tőke-
követelés és járuléka iránti végrehaj-
tási ügyében a debreczeni kir. törvény-
szék területén lévő, a Debreczeni 6179
sz. tjkvben A + 9890 hrszám alatt fog-
lalt s a Fodor József tulajdonát képező in-
gatlanra az árverést 1380 frtban ezen-
nel megállapított kikiáltási árban elren-
delte, és hogy a fennebb megjelölt ingat-
lan az 1891. évi Deczember hó
29-ik napján délután 3 órakor a
debreczeni kir. tszék, mint telekkönyvi
hatóság árverési termében megtartandó

nyilvános árverésen a megállapított kiki-
áltási áron alól is eladni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az
ingatlan becsárának 10%-át vagyis 183
forintot készpénzben, vagy az 1881 LX.
t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal
számított és az 1881. évi november hó
1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminis-
ter rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes
értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni,
avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a
értelmében a bánatpénznek a bíróságnál
előleges elhelyezéséről kiállított szabály-
szerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Debreczenben 1891. évi Sze-
ptember hó 21-ik napján.

A Debreczeni kir. törvényszék mint
telekkönyvi hatóság.

NAGY KÁROLY
kir. tszéki bír.

KOHN HENRIK DEBRECZEN,

FŐ-ÜZLET KENYÉR-PIACZ 12. FIOK-ÜZLET 1712.

Ajánlja ujonnan berendezett **fűszeranyag és festékaru** rakárát
nagyban és kicsinyben.

Chinai peccó, Mandarin, Orosz, karaván és a legfinomabb
Császár keverék teákat.

Legfinomabb Sajtokat, Caviárt és halat. — Angol, Cuba, Jamalka és Ananász rumot.
Kiltunó Tea-süteményt.

CZITROMOT és NARANCSOT a legolcsóbb forrásból.
Valódi amerikai és belföldi petroleom nagy raktára.

Ezös és egész fehér darált söt.
Szepességi főzeléket, boszniai szilvát, lekvárt,
a legolcsóbb ár mellett, — a tekintetes tisztikar figyelmét van szerencsém felhívni
a Szeptember hóban kibocsátott körlevelemre.

KARÁCSONYI és UJÉVI AJANDEKRA
finom PEZSGÓ borokat 2 forinttól feljebb.

Durva és felpattogzott bőr elleni

A societé de médecine de France
Párisban.

**P o p p odaline des
Indes-ét**

mint a bőr ápolására célzó ujdonstágot meg
vizsgálta és annak hatását olyannak találta-
mely a glycerin felhasználásával hasonl
ezébből került szereket messze f lül
mulja.

Gyár és raktár: Bécsben I. Bognergas 2
valamint Debreczenben: Tóth Béla, (főraktár
Dr. Róthschnek V. E., Balázs A. Mihálovits
István Muraközy L. örökösei, Örvényi Ottó
Szilágyi P. M., Tamássy Béla, Füleky P.
urak gyógyszerárában, ugyszinte Szent Ki-
rályi Tivadar, Csanak J. és Schwarz B.
urak üzletiben és Magyarország minden-
gyógyászatában, gyógyszerüzletében és il-
latszerek kereskedésében.

Nincs többé köhögés.

Mell és tüdőbaj ellen.
Dr. med. FÁYKISS

Szepesti kárpáti növénykivonata
Egy üveg ára használati utasi-
tással 75 kr. **CZUKORKA** 1 dobozzal
35 kr. 1 csomag 20 kr. **THEA** Egy
csomaggal 50 kr. kis 25 kr.
Tizenöt év óta legjobb eredmén-
nyel használtak köhögés re-
ketség, katarrhus, hökhu-
rut, nátház (influenza), szék-
mellúség, tüdőgyulladás stb.
ellen. Eredetiben kapható Fáykiss
József „nagy Kiselef“-hoz cím-
zett gyógyszerárában. Budape-
sten továbbá Török József, király-n. 12. Debre-
czenben: Dr. Rotschnek Emil — Tamássy Béla
gyógyszerész uraknál. (1)

Postai megrendelések azonnal eszközötteknek.

Csödtömeg eladás.

Vb. Markovics Jónás csödtömegé-
hez tartozó és a csödtölmárnak 54—72
tételazámjai alatt, továbbá 93—98 tétel
szám alatt, végre 106—119 tétel szám
alatt foglalt összesen 2215 frt 88 kr-ra
becsült, a nagy-hatvan utca 1531. szám
alatti raktár helyiségében lévő árak,

**dongák, tölgyfák, szeszes
hordók stb.**

a végleges csödválasztmánynak 1891. év
aug. hó 31-kén kelt határozata alapján
készpénz fizetés mellett ajánlati uton
egészben eladatnak. Az erre ajánlkozók
írásbeli ajánlataikat 1891 decz. hó 24 d.
u. 5 óráig, ahol írott csödtömeg gond-
nok irodájában, a becsérték 10 %-ának
óvadékként való egyidejű letétele
mellett nyújtják be. A választmány szá-
badon választ a beérkezett ajánlatok kö-
zül az árak minősége és mennyisége te-
kintetében semmi szabatoságot nem vál-
lal el és fent tartja magának a jogot
még a legtöbbet ígérő ajánlatot is visz-
sza utasíthatni. A megvásárolt árak, vala-
mint az üzleti berendezés csak a vé-
telár lefizetése mellett adatkak el

Debreczen 1891. decz. hó 9-én

Dr. Székely Miklós
debreczeni ügyvéd,
mint vb. Markovics Jónás
csödtömeg gondnoka.